

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
هشت	پیشگفتار ویراست ۲
۱	مقدمه
	مدخل: ایران در شامگاه عهد ساسانی
۵	فصل اول: بحران سیاسی
۷	عصر قباد، نقطه عطف جدال شاه و اشراف
۷	نتایج اصلاحات انوشیروان
۹	بحران سیاسی در عصر خسرو پرویز
۱۰	انحطاط ساسانیان
۱۲	فصل دوم: بحران دینی
۱۵	فصل سوم: جغرافیای مذهبی
۱۶	فعالیت ادیان غیررسمی در عهد ساسانی
۱۶	۱. گسترش کانونهای مسیحیت در ایران
۱۸	۲. قلمرو فعالیت آیین بودا در اواخر عهد ساسانی
۱۹	۳. یهودیان و حوزه فعالیت آنان
۱۹	۴. مانویان
۲۰	۵. مزدکیان
۲۰	زمینه‌های پذیرش اسلام از سوی ایرانیان
	بخش اول: ایران در دوره خلفای راشدین (۱۱-۴۰ هـ.)
۲۵	فصل اول: اوضاع سیاسی
۲۵	روند فتح ایران توسط اعراب مسلمان
۳۴	انگیزه فتوحات مسلمین
۳۸	فصل دوم: اوضاع اجتماعی

۳۸	جامعه ایرانی در رویارویی با اسلام و اعراب
۳۹	۱. دربار سلطنتی، اشراف و امرای سپاه ساسانی
۴۱	۲. حکام، امرای محلی و دهقانان
۴۵	۳. کشاورزان و رعایا
۴۶	۴. دبیران و مستوفیان
۴۷	۵. بازرگانان و تجار
۴۸	۶. کارگران و توده‌های فرودست شهری
۴۹	۷. مغان و روحانیان زرتشتی
۵۱	نظام مالیاتی
۵۲	مالیات و اقسام آن در سرزمینهای فتح شده
۵۴	تفاوتهای اساسی و ویژگیهای خراج و جزیه
۵۶	فصل سوم: اوضاع دینی
۵۶	سیاست دینی مسلمین
۶۳	اهل ذمه و جایگاه آنان
	بخش دوم: ایران در عصر امویان (۴۱-۱۳۲ هـ.)
۷۱	فصل اول: سیاستهای اجرایی بنی‌امیه در ایران
۷۸	فصل دوم: مهاجرت قبایل عرب به ایران و پیامدهای آن
۸۴	رشد شهرها
۸۷	موالی
۸۹	درگیری قبایل عرب
۹۰	فصل سوم: ایرانیان و جنبشهای ضد اموی
۹۱	ایرانیان و تشیع
۹۴	خوارج در ایران
۹۶	ایرانیان و اشرافیت ناراضی عرب
۹۸	مرجئه و نومسلمانان
۱۰۰	فصل چهارم: دعوت عباسیان در ایران

صفحه	عنوان
۱۰۵	فصل پنجم: ابومسلم خراسانی
۱۰۶	قیام ابومسلم خراسانی و انقراض حکومت امویان
۱۰۸	اقدامات ابومسلم برای تثبیت قدرت عباسیان
	بخش سوم: ایران در اوایل عهد عباسیان (۱۳۲-۲۰۵ هـ.)
۱۱۵	فصل اول: ایرانیان و عباسیان
۱۱۵	دیوان سالاری ایرانی در خدمت عباسیان
۱۱۷	جنبشهای ایرانی علیه عباسیان
۱۱۸	۱. تحرکات علویان و حامیان آنان
۱۲۰	۲. تکاپوی خوارج در شرق ایران
۱۲۲	۳. «بومسلمیه» یا خونخواهان ابومسلم
۱۲۷	فصل دوم: به سوی استقلال
۱۳۱	فصل سوم: اسلامی شدن ایران
۱۳۵	فصل چهارم: ظهور فرهنگ و تمدن اسلامی
۱۳۹	کتابنامه

پیشگفتار ویراست ۲

کتاب حاضر برای دانشجویان رشته تاریخ در مقطع کارشناسی جهت پوشش قسمت اول از درس «تاریخ ایران از ورود مسلمانان تا پایان علویان» به ارزش ۲ واحد تدوین شده است، هرچند می‌تواند درس «نقد و بررسی تاریخ ایران از سقوط ساسانیان تا آغاز خلافت عباسی» در مقطع کارشناسی ارشد گرایش تاریخ ایران اسلامی را نیز دربر گیرد.

قابل ذکر است این کتاب قبلاً به عنوان باب اول از کتاب *تاریخ ایران از ورود مسلمانان تا پایان طاهریان* (تألیف آقایان دکتر حسین مفتخری و حسین زمانی) چندین بار (آخرین چاپ، هفتم سال ۱۳۹۲) به چاپ رسیده بود، اما بنا بر مصالح علمی و لزوم حفظ پیوستگی و سنخیت مباحث با یکدیگر، بخش طاهریان از این کتاب منفک و همراه با بخش صفاریان و علویان تحت عنوان جدید *تاریخ تحولات سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی ایران در دوره طاهریان، صفاریان و علویان* به چاپ رسید (چاپ هفتم، بهار ۱۳۹۳ با اضافات). از سوی دیگر اهمیت بحث ورود اسلام به ایران و تحولات ناشی از آن در دو قرن اول هجری ایجاب می‌کرد کتاب حاضر به شکل مستقل تقدیم خوانندگان عزیز گردد. امیدوارم این تفکیک و آن ترکیب فرصتی برای مطالعه بیشتر و عمیق‌تر دانشجویان عزیز فراهم نماید.

حسین مفتخری